

STORTINGET

Lovvedtak 35

(2020–2021)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 133 L (2020–2021), jf. Prop. 21 L (2020–2021)

I Stortingets møte 10. desember 2020 ble det gjort følgende

vedtak til lov

om endringer i arveloven (landbrukseiendommer i dødsbo mv.)

I

I lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte gjøres følgende endringer:

§ 45 annet ledd blir nytt femte ledd i § 42.

§ 77 annet og tredje punktum skal lyde:

Departementet skal påse at utgiftene til bobehandling og gravferd blir dekket, og at det blir satt av midler til fremtidige utgifter til stell av graven. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om oppgavene etter denne paragrafen, herunder om utpeking av en ansvarlig for graven og bestiller av gravstellet.

§ 89 skal lyde:

§ 89 *Melding om dødsfall. Opplysninger om den avdøde*
Dødsfall skal straks meldes til tingretten som skal behandle dødsboet etter § 84, hvis ikke legen melder dødsfallet til Folkeregisteret. Meldingen skal gis av legen som utstedte dødsattesten, av den avdødes ektefelle, samboer eller nærmeste slektninger eller av person som var til stede ved dødsfallet. Den meldepliktige kan gi en annen i oppdrag å melde dødsfallet på sine vegne.

Ektefelle, samboer, de nærmeste slektningene og testamentsarvinger etter den avdøde plikter å gi opplysninger om det de vet om den avdødes formuesforhold og slektskapsforhold og om andre spørsmål som har betydning for den videre behandlingen av dødsboet, herunder om de kjenner til om den avdøde har opprettet

testament. *Fører dødsfallet til at ingen lenger har foreldresansvaret for et barn, skal det opplyses om dette.*

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om melding og opplysninger etter første og annet ledd, herunder om innholdet, til hvem meldingen eller opplysningene skal gis, og hvordan opplysningene skal behandles og meldes videre. I forskriften kan det gjøres unntak fra reglene i første og annet ledd.

§ 92 første ledd første punktum skal lyde:

Retten kan gi arvingene fullmakt til innsyn i arvelaterens formues- og gjeldsforhold, herunder opplysninger om fastsetting av skatt, jf. skatteforvaltningsloven § 3-10.

Ny § 99 a skal lyde:

§ 99 a *Frist for å overføre landbrukseiendom til ny eier*

Hvis det i dødsboet inngår landbrukseiendom som består av minst fem dekar jordbruksareal eller minst 25 dekar produktiv skog, må eiendommen overføres fra dødsboet til en ny eier med tinglyst hjemmel innen tre år fra arvelaterens død. Det samme gjelder om det i dødsboet inngår en del av en slik eiendom. Som ny eier regnes også gjenlevende ektefelle eller samboer som eiendommen overføres til. Kommunen skal innen ett år etter dødsfallet varsle dødsboet om fristen etter første punktum.

Kommunen der eiendommen ligger, kan etter søknad forlenge fristen etter første ledd hvis det foreligger særlige grunner.

Oversittes fristen etter første eller annet ledd, kan kommunen der eiendommen ligger, la eiendommen selge etter konsesjonsloven § 19. Reglene om odelsløsning i odelslova § 28 gjelder tilsvarende.

Departementet er klageinstans for kommunens vedtak etter annet ledd og tredje ledd første punktum.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om oppgavetildeling og saksbehandling ved gjennomføring av bestemmelsene i første til fjerde ledd.

§ 149 annet ledd første punktum skal lyde:

Bostyreren skal for sitt mulige ansvar som bostyrer være sikret gjennom en forsikringsordning godkjent etter regler fastsatt av departementet i forskrift.

§ 181 skal lyde:

§ 181 *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om ekteskap (ekteskapsloven)

§ 7 bokstav e første og annet ledd skal lyde:

Hver av brudefolkene skal erklære skriftlig på ære og samvittighet om han eller hun har inngått ekteskap eller registrert partnerskap tidligere, eller om han eller hun sitter i uskiftet bo etter en tidligere samboer etter arveloven § 32. I tilfelle skal det legges fram bevis for at det tidligere ekteskapet eller det registrerte partnerskapet er opphørt ved død eller ved skilsmisse, eller oppløst etter § 24.

Bevis for at den tidligere ektefellen eller den registrerte partneren er død, føres som regel ved attest fra en innenlandsk eller utenlandsk offentlig myndighet. Kan slik attest ikke skaffes, kan partene legge sine opplysninger og bevis fram for vedkommende tingrettsdommer, jf. arveloven § 84 første ledd. Hører skiftet ikke under norsk tingrett, kan spørsmålet bringes inn for tingrettsdommeren på det stedet der ekteskapsvilkårene prøves. Retten avgjør ved kjennelse om bevisene skal godtas. Kjennelsen kan ankes av den som avgjørelsen går mot. Er bevisene godtatt, skal retten gi melding til fylkesmannen, som kan anke kjennelsen.

§ 8 fjerde og femte ledd skal lyde:

Erklæring som nevnt i første ledd kan ikke gis av noen som er under 18 år eller fratatt rettslig handleevne, hvis ikke vergen har gitt samtykke til privat skifte etter § 96 første ledd første punktum bokstav c.

Første, annet og fjerde ledd gjelder tilsvarende for den som har sittet i uskiftet bo etter en tidligere samboer etter arveloven kapittel 6.

§ 32 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Bestemmelsene i arveloven kapittel 17 avsnitt V får tilsvarende anvendelse.

§ 43 tredje ledd skal lyde:

Ved opphør av uskiftet skal delingen skje etter reglene i arveloven § 29 tredje ledd dersom det ikke i ektepakten er bestemt en mer lik fordeling av formuen.

§ 69 første ledd første punktum skal lyde:

Blir ikke ektefellene enige om verdien av eiendeler som den enkelte skal beholde etter § 66 eller overta etter § 67, fastsettes verdien etter begjæring ved skifteaktst.

§ 69 annet ledd annet punktum skal lyde:

I andre tilfeller skal verdsettelsen knyttes til verdien på det tidspunktet det blir bestemt hvem som skal overta eiendelen, hvis ikke noe annet blir avtalt.

§ 77 tredje ledd skal lyde:

Om forholdet ellers mellom den gjenlevende ektefellen og avdødes arvinger, herunder om retten til å overta eiendeler ved delingen, gjelder reglene i arveloven.

I kapittel 15 skal ny § 78 a lyde:

§ 78 a *Tap av retten til deling av felleseie*

Blir en ektefelle dømt for en straffbar handling mot den avdøde ektefellen, og handlingen forårsaket dødsfallet, kan retten bestemme at deling av felleseiendler ikke skal finne sted. Arveloven § 72 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 90 tredje punktum skal lyde:

Reglene om registrering i arveloven § 91 får tilsvarende anvendelse så langt de passer.

§ 91 annet punktum skal lyde:

Når det er åpnet offentlig skifte, treffer den tingrett som skifter boet avgjørelsen, jf § 104.

Etter § 93 skal ny del V lyde:

Del V. Prosessuelle bestemmelser

Kapittel 18. Fremgangsmåten ved delingen av formuen ved separasjon og skilsmisse mv.

§ 94 *Kapitlets virkeområde. Skifteformene*

Er ektefellene i en situasjon som nevnt i § 57, gjelder reglene i dette kapitlet for fremgangsmåten ved delingen.

Deling av formuen kan skje ved privat skifte eller offentlig skifte.

§ 95 *Fremgangsmåten ved privat skifte*

Hvis det ikke åpnes offentlig skifte etter § 96, gjennomfører ektefellene selv oppgjøret.

§ 96 *Åpning av offentlig skifte*

Har ektefellene formue som er felleseie, skal det åpnes offentlig skifte

- a) hvis en ektefelle krever det,
- b) hvis det kreves av en arving eller kreditor som har rett til å kreve deling etter § 57,
- c) hvis en ektefelle er fratatt rettslig handleevne, med mindre vergen skriftlig samtykker i at boet skiftes privat,
- d) hvis en ektefelle er fraværende utenfor riket eller hans eller hennes oppholdssted ikke er kjent.

Krav etter første punktum bokstav a og b kan fremmes inntil bindende avtale om oppgjøret er inngått mellom ektefellene.

Har ektefellene fullstendig særeie, skal det åpnes offentlig skifte hvis begge ektefellene krever det. Ektefellene må kreve offentlig skifte innen to år etter at ekteskapet ble oppløst, jf. § 25.

Det kan ikke åpnes offentlig skifte hvis det ikke stilles fullgod sikkerhet for skifteomkostningene.

§ 97 *Stedlig og internasjonal kompetanse*

Hvis ikke noe annet er fastsatt ved overenskomst med fremmed stat, kan det kreves skiftebehandling i Norge når en av ektefellene har sitt vanlige bosted her. Hvis ingen av ektefellene har sitt vanlige bosted her, men minst en av dem har en annen klar tilknytning til Norge, kan det skiftes her hvis ektefellene i fellesskap begjærer det og skiftemyndigheten finner det hensiktsmessig. Skiftebehandling for norsk skiftemyndighet gjennomføres etter norsk lov.

Skiftebehandling foretas ved norsk domstol i den rettskretsen

- a) der ektefellene hadde sitt siste felles bosted hvis noen av dem ved skiftets åpning bor i rettskretsen,
- b) der en av dem bor, hvis de ikke har hatt felles bosted i riket, eller ingen av dem bor i den rettskretsen der de hadde sitt siste felles bosted,
- c) der en av dem oppholder seg, hvis ingen av dem har bosted i riket,
- d) der en fast eiendom som omfattes av skiftet, ligger, og ektefellene ikke har hatt felles bosted i riket,
- e) der ektefellene har avtalt at skiftet skal behandles, forutsatt at avtalen er inngått etter at tvisten har oppstått.

Er mer enn én tingrett kompetent til å gjennomføre skiftet, foretas det ved den tingretten som først mottar skiftebegjæring.

§ 98 *Tingrettens saklige kompetanse*

Tingretten behandler alle spørsmål om offentlig skifte skal åpnes, og om skiftets gjennomføring og slutning etter de saksbehandlingsregler som er gitt i dette kapitlet.

§ 99 *Forberedende rettsmøte*

Før det åpnes offentlig skifte skal retten innkalle partene til et forberedende rettsmøte, med mindre retten finner at et slikt møte vil ha liten hensikt. I møtet skal det gis veiledning om reglene som gjelder for oppgjøret, og om mulig skal spørsmål partene tvistes om, avklares. Dommeren kan mekle mellom partene.

Kommer partene til enighet, og dommeren finner det ubetenkelig, kan det i rettsmøtet inngås rettsforlik.

Forberedende rettsmøte etter denne paragrafen er ikke offentlig, og allmennheten har ikke rett til innsyn etter tvisteloven kapittel 14, med mindre retten bestemmer noe annet.

§ 100 *Gjennomføring av skiftet*

Tingretten avgjør om den skal gjennomføre skiftet selv, eller om den skal oppnevne en bostyrer. Hvis det oppnevnes bostyrer, gjelder reglene i arveloven §§ 148 til 157 så langt de passer.

Når det ikke oppnevnes bostyrer, kan retten engasjere en medhjelper til gjennomføringen av skiftet.

Retten kan innkalle partene til skiftesamling hvis en ektefelle krever det, eller hvis retten ellers finner det hensiktsmessig. Arveloven § 140 gjelder tilsvarende så langt den passer.

§ 101 *Hva skiftebehandlingen omfatter*

Offentlig skifte etter § 96 første ledd omfatter eiendeler som er felleseie, og særeiemidler som er av betydning for delingen av felleseiet mellom ektefellene, jf. særlig § 58 tredje ledd bokstav c, § 63 og § 73.

Offentlig skifte etter § 96 annet ledd omfatter begge ektefellenes særeiemidler.

Under offentlig skifte kan tingretten, hvis en av ektefellene krever det, også behandle:

- a) rett til bidrag etter kapittel 16,
- b) spørsmål om gyldigheten av en ektepakt og hva som hører til en ektefelles særeie, og spørsmål om tolkingen av ektepakten og om den helt eller delvis skal settes til side, jf. § 46 annet ledd,
- c) spørsmål om bruksrett til felles bolig og leien for slik bruksrett etter § 68,
- d) andre krav som er nødvendige for gjennomføringen av skiftet.

§ 102 *Partenes råderett over egne eiendeler*

At delingen foregår for retten, har ikke betydning for en ektefelles råderett over egne eiendeler, unntatt når det er truffet beslutning etter § 91.

§ 103 *Dekning av felles gjeld*

Er det gjeld som begge ektefellene er ansvarlige for, skal retten, hvis en av dem krever det, sørge for at den delen av gjelden som faller på den andre, blir dekket under oppgjøret eller sikret etter reglene i § 64.

§ 104 *Midlertidige avgjørelser*

Når det er åpnet offentlig skifte, treffer retten avgjørelse om midlertidig forføyning etter reglene i § 91. Retten kan også av eget tiltak treffe slik avgjørelse.

§ 105 *Skiftetvister*

For tvister under offentlig skifte gjelder reglene i arveloven § 168 annet til fjerde ledd, § 169, § 170 og § 173 tilsvarende så langt de passer.

§ 106 *Tilbakelevering*

Offentlig skiftebehandling skal avsluttes hvis den grunnen som ledet til offentlig skifte, ikke lenger er til stede. Ektefellene gjennomfører da den videre delingen, jf. § 95. Tvist som er reist under skiftebehandlingen, fortsetter likevel etter reglene i § 105.

Tilbakeleveringen skjer ved kjennelse. Kjennelsen skal straks meddeles ektefellene og kreditorer som har meldt krav under skiftet. Har det vært tvist om tilbakeleveringen, skal kjennelsen forkynnes for den tapende part.

§ 107 *Innstilling*

Offentlig skiftebehandling skal innstilles hvis det viser seg at det beløpet som er stilt som sikkerhet for skifteomkostningene, ikke er tilstrekkelig til å dekke skifteomkostningene, og det ikke stilles ytterligere sikkerhet. Skiftebehandlingen skal også innstilles hvis det viser seg at felleseiet eller særeiemidlene allerede er skiftet.

Innstilling av skiftebehandlingen skjer ved kjennelse. § 106 annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 108 *Fastsettelse av booppgjøret*

Det offentlige skiftet avsluttes ved at det fastsettes et booppgjør. Den som gjennomfører skiftebehandlingen, utarbeider et utkast til booppgjør. Booppgjøret skal inneholde en oppstilling over fordelingen av ektefelle-nes eiendeler og gjeld.

Utkastet til booppgjør skal sendes ektefellene. Ektefellene skal gis en frist på minst to uker til å påpeke feil ved utkastet.

Booppgjøret fastsettes av tingretten ved kjennelse.

Kjennelsen skal straks meddeles ektefellene. Er en av ektefellene under vergemål eller forsvunnet, gjelder arveloven § 161 annet og tredje ledd tilsvarende.

Reglene i arveloven § 162 gjelder tilsvarende for adgangen til anke og omgjøring av kjennelsen.

§ 109 *Plikt til å sørge for tinglysing eller registrering*

Retten skal sørge for at overføring av fast eiendom som ledd i booppgjøret tinglyses i grunnboken. Om en ektefelle gis rett til pant i fast eiendom eller realregisterbart løsøre, skal retten sørge for at pantet tinglyses eller registreres. Gebyr for tinglysing eller annen registrering i et realregister dekkes av ektefellene i fellesskap.

Nåværende del V blir ny del VI.

Nåværende kapittel 18 blir nytt kapittel 19.

Nåværende § 94 blir ny § 110.

Nåværende § 95 blir ny § 111.

Nåværende § 96 blir ny § 112.

2. I lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard skal § 12 lyde:
§ 12 På Svalbard kan meldinger om dødsfall etter *arveloven § 89* gis til sysselmannen.

3. I lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker skal § 4 første ledd bokstav b lyde:

b) saker som forvaltningsorganet selv behandler eller avgjør i medhold av rettspleielovene (straffeprosesslovene, domstolloven, tvisteloven, voldgiftsloven, tvangsfullbyrdelsesloven, skjønnsloven) eller lover som knytter seg til disse lovene (konkursloven, *arvelovens tredje del* og gjeldsordningsloven), eller jordskiftelova eller rettsgebyrloven.

4. I lov 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet skal § 32 nr. 4 annet punktum lyde:

Når Kongen ikke har bestemt annet, gjelder *bestemmelse i arveloven kapittel 17 avsnitt V* tilsvarende så langt de passer for tingrettens avgjørelser etter denne paragraf.

5. I lov 28. juni 1974 nr. 58 om odelsretten og åsetesretten gjøres følgende endringer:

§ 9 første ledd skal lyde:

Barn får odelsrett etter faren og farsslekta når farsskapen er fastsett slik at han gir grunnlag for arverett etter § 7 første stykket i arvelova.

§ 15 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

Som sambuar etter dette stykket reknar ein den som fyller vilkåra i *arvelova § 2 tredje ledd*.

§ 19 første ledd annet punktum skal lyde:

Odelsrett kan òg gjerast gjeldande på skifte, jf. *arvelova § 108* og ekteskapslova § 66 andre stykket.

§ 49 annet ledd annet punktum skal lyde:

Når slik verdsetjing skjer ved skiftetakst, jf. *arvelova § 106*, gjeld §§ 50 og 71 andre stykket tilsvarende så langt dei høver.

§ 56 første ledd tredje og nytt fjerde punktum skal lyde:
Er det gjeld i buet, skal taksten minst svare til gjelda. Åsetestaksten må ikkje i noko høve setjast høgare enn verdien av eignedomen ved odelstakst, jf. § 49.

6. I lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer skal § 15 nr. 1 tredje punktum oppheves. Nåværende fjerde punktum blir nytt tredje punktum.

7. I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

§ 5-1 bokstav b skal lyde:

- b) panterett stiftet av tingretten i midler som er under skiftebehandling, til sikkerhet for ektefelles, *arvings* eller kreditors krav ifølge skiftet (skifteutlegg).

§ 6-4 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:

I særlige tilfeller kan tingretten bestemme at verdsetningen skal skje ved skiftetakst, jf. *arveloven* § 106.

8. I lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp gjøres følgende endringer:

§ 11 annet ledd nr. 1 skal lyde:

- 1 i saker etter *ekteskapsloven* eller *barneloven* kap. 5, 6, 7 og 8, herunder saker om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring.

§ 16 annet ledd skal lyde:

Søknad om fri sakførsel kan innvilges til den som har inntekt og formue under bestemte grenser fastsatt av departementet, i følgende saker:

1. saker etter *barnelova* kapittel 5, 6, 7 og 8, herunder saker om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring,
2. saker etter *ekteskapsloven* med unntak av saker etter *lovens del II* og § 91,
3. saker som nevnt i § 11 annet ledd nr. 3, 4 og 5,
4. saker etter *barnebortføringskonvensjonen* av 25. oktober 1980 artikkel 3 for den som har fått sitt barn ulovlig bortført til Norge.

9. I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre skal § 64 a første ledd lyde:

Retten skal av eige tiltak og utan ugrunna opphald handsame sak om foreldreansvaret når den får melding etter *arvelova* § 89 andre ledd andre punktum om at eit dødsfall fører til at ingen lenger har foreldreansvaret for eit barn.

10. I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker skal § 3 første ledd nr. 5 lyde:

- 5) krav om tap av arverett etter § 72 i lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte og krav om tap av retten til deling av felleseie etter § 78 a i lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap,

11. I lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr gjøres følgende endringer:

§ 16 nr. 1 tredje punktum skal lyde:

For åpning av offentlig skifte etter *ekteskapsloven* kapittel 18 eller *husstandsfellesskapsloven* § 3 a betales 10,5 ganger rettsgebyret, eventuelt gebyr etter § 18 tredje ledd.

§ 16 nr. 3 første punktum skal lyde:

For forberedende rettsmøte etter *arveloven*, *ekteskapsloven* eller *husstandsfellesskapsloven* betales 2 ganger rettsgebyret.

§ 16 nr. 4 skal lyde:

4. For summarisk skifte etter reglene i *arveloven* § 141 annet ledd betales ikke gebyr.

§ 18 annet og tredje ledd skal lyde:

Blir et dødsbo eller konkursbo innstilt eller tilbakelevert, betales halvparten av fullt gebyr. Det samme gjelder ved innstilling av bobehandlingen eller tilbakelevering etter *ekteskapsloven* §§ 106 og 107, jf. *husstandsfellesskapsloven* § 3 a. Blir et tvangsavviklingsbo innstilt eller tilbakelevert, betales 2,9 ganger rettsgebyret.

Har det i et bo vært oppnevnt bostyrer etter *arveloven* § 134 annet ledd, *ekteskapsloven* § 100 eller *husstandsfellesskapsloven* § 3 a, betales halvparten av fullt gebyr såfremt oppnevningen ikke er blitt tilbakekalt etter *arveloven* § 157, jf. *ekteskapsloven* § 100 første ledd annet punktum og *husstandsfellesskapsloven* § 3 a annet punktum.

§ 20 første punktum skal lyde:

For begjæring fra en arving om utstedelse av proklama etter *arveloven* § 93 betales 2,2 ganger rettsgebyret.

§ 27 c skal lyde:

§ 27 c For oppbevaring av testament hos domstol i medhold av *arveloven* § 63 betales 0,8 ganger rettsgebyret.

12. I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs gjøres følgende endringer:

§ 31 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

For øvrig gjelder *arveloven* § 106 annet til femte ledd tilsvarende.

§ 59 skal lyde:

§ 59 *Følgene av at skyldneren dør under gjeldsforhandlingen.*

Dersom skyldneren dør før kjennelse om konkursåpning er avsagt i henhold til § 57 eller før gjeldsforhandlingen anses for avsluttet, jf § 58, skal gjeldsforhandlingen innstilles og skyldnerens bo behandles i samsvar med *arveloven*.

§ 126 første ledd nr. 2 skal lyde:

- 2) etter *arveloven* for øvrig ville ha hatt adgang til å overta skyldnerens bo til privat skifte.

§ 126 tredje ledd skal lyde:

Reglene i første og annet ledd anvendes tilsvarende på skyldnerens ektefelle *eller samboer*, dersom han eller hun etter *arveloven* har rett til å sitte i uskiftet bo og sender melding til retten om at han eller hun vil nytte sin rett, under forutsetning av at akkord blir brakt i stand. *Uskifteattest* som nevnt i arveloven § 97 utferdiges i så fall av retten når rettskraftig stadfestelseskjennelse foreligger.

13. I lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett gjøres følgende endringer:

§ 9-2 første og annet ledd skal lyde:

Foran all annen gjeld skal dekkes rimelige omkostninger ved skyldnerens begravelse. *Ved konkurs gjelder dette når dødsfallet har funnet sted før konkursåpningen.*

Etter fordringer som nevnt i første ledd skal følgende fordringer dekkes foran annen gjeld:

- 1) omkostningene ved bobehandlingen, derunder rimelige omkostninger påført en rekvirent i forbindelse med begjæring om rådighetsforbud før konkurs dersom begjæringen er tatt til følge, og rimelige omkostninger i forbindelse med begjæring om åpning av konkurs, når ikke begjæringen er avgjort eller tilbakekalt før konkursåpningen,
- 2) andre forpliktelser påført skyldnerens bo under bobehandlingen.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

14. I lov 23. desember 1988 nr. 104 om produktansvar skal § 3-7 første ledd tredje punktum lyde:

Bestemmelsene i lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte kapittel 17 avsnitt V gjelder tilsvarende så lenge de passer for rettens avgjørelse, om ikke annet blir fastsatt i forskrift av Kongen.

15. I lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler gjøres følgende endringer:

§ 15-1 annet og tredje ledd skal lyde:

En forsikringssum som forfaller ved forsikringstakerens død, tilfaller ektefellen. Dette gjelder likevel ikke hvis det før dødsfallet var avsagt dom for eller gitt bevilning til separasjon eller skilsmisse, selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig. En forsikringssum som tilfaller ektefellen, regnes ikke til de midler som skal deles likt etter ekteskapsloven § 77, jf § 58, hvis ikke gjenlevende ektefelle overtar boet uskiftet i samsvar med arveloven kapittel 5.

En forsikringssum som ikke tilfaller ektefelle etter reglene i annet ledd, tilfaller arvingene etter lov eller testament. Satt forsikringstakeren i uskiftet bo på grunnlag av ekteskap i samsvar med arveloven kapittel 5, inngår forsikringssummen i de midler som skal deles likt mel-

lom førsteavdødes og lengstlevendes arvinger, jf arveloven § 29 første ledd.

§ 15-4 bokstav b til f skal lyde:

- (b) Har forsikringstakeren foretatt flere oppnevnelser, gjelder arveloven § 58 bokstav e tilsvarende.
- (c) Dør den begunstigede før den forsikrede, gjelder arveloven § 58 bokstav b tilsvarende.
- (d) Er den forsikredes ektefelle oppnevnt, gjelder § 15-1 annet ledd tilsvarende.
- (e) Er den forsikredes arvinger oppnevnt, omfatter dette også arvinger etter testament.
- (f) Er forsikringen pantsatt ved forsikringstakerens død, gjelder arveloven § 58 bokstav d tilsvarende i forholdet mellom dødsboet og den begunstigede.

§ 15-9 første punktum skal lyde:

Reglene i arveloven § 72 gjelder tilsvarende for den som har rett til en forsikringssum etter bestemmelsene i dette kapitlet.

§ 17-1 femte ledd første punktum skal lyde:

Er det åpnet offentlig skifte av forsikringstakerens bo, skal dette registreres dersom det begjæres av tingretten, jf *arveloven* § 91 annet ledd.

16. I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. skal § 10-3 femte ledd annet punktum lyde:

Bestemmelsene i *konsesjonsloven* § 19 gjelder tilsvarende dersom fristen oversittes.

17. I lov 4. juli 1991 nr. 45 om rett til felles bolig og innbo når husstandsfellesskap opphører gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Om *skiftetakst*, *oppgjør* og verdsettelsestidspunkt gjelder *arveloven* § 106, § 107 og § 115 annet punktum tilsvarende.

§ 3 fjerde ledd skal lyde:

Om oppgjør og skiftetakst gjelder ekteskapsloven § 69 første ledd og annet ledd annet punktum og § 70 annet og fjerde ledd og *arveloven* § 106 tilsvarende.

Ny § 3 a skal lyde:

§ 3 a *Dersom samboerskap mellom to personer som nevnt i arveloven § 2 tredje ledd opphører mens begge lever, og begge samboerne krever det, skal det foretas offentlig skifte av samboernes samtlige eiendeler og gjeld. Reglene i ekteskapsloven kapittel 18 gjelder i så fall tilsvarende så langt de passer.*

18. I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse skal § 4-8 første ledd lyde:

Et tvangsgrunnlag overfor en person som senere er avgått ved døden, er også tvangsgrunnlag overfor den avdødes arving som har overtatt ansvaret for den avdødes forpliktelser, og overfor gjenlevende ektefelle eller samboer i uskifte. Et tvangsgrunnlag rettet mot en avdød i egenskap av eier av et formuesgode, er tvangsgrunnlag også overfor en *testamentsarving*.

19. I lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart gjøres følgende endringer:

§ 3-24 annet ledd første punktum skal lyde:

Dokument utstedt av *arvingene som har overtatt boet til privat skifte* mens privat skifte av hjemmelshaverens dødsbo pågår, kan registreres når det senest samtidig registreres attest fra tingretten om at boet er overtatt til privat skifte.

§ 3-25 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsen i første ledd gjelder også dokument utstedt av *arvinger* eller tingrett i medhold av § 3-24 annet eller tredje ledd. *Arvinger* som ønsker selv å overta registrert luftfartøy som de har arvet, får registerhjemmel ved registrering av erklæring om overtagelsen. Bli boet overtatt av gjenlevende ektefelle alene i medhold av *arveloven §§ 8 og 9*, går hjemmelen over til gjenlevende ektefelle ved registrering av attest fra retten om at boet er overtatt av den gjenlevende.

20. I lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord skal § 3 fjerde punktum lyde:

Fylkesmannen kan med verknad for ein bestemt tidsperiode påleggje kommunar å sende inn fortløpande utskrift av alle avgjerder i ein eller fleire sakstypar etter denne lova eller *konsesjonslova*.

21. I lov 7. juni 1996 nr. 32 om gravplasser, kremasjon og gravferd skal § 9 femte ledd nytt tredje punktum lyde:

Er boet ikke overtatt til privat skifte eller uskifte innen fristene etter arveloven, og det heller ikke er åpnet offentlig skifte eller utstedt fullmakt etter arveloven § 95, har tingretten fullmakt til å disponere over arvelaterens eiendeler slik at kommunen får dekket sitt krav mot boet.

22. I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper skal § 18-3 første ledd lyde:

(1) Når tingretten behandler saker etter loven her, gjelder reglene om saksbehandling i *arveloven § 169* når noe annet ikke fremgår av loven her.

23. I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper skal § 18-3 første ledd lyde:

(1) Når tingretten behandler saker etter loven her, gjelder reglene om saksbehandling i *arveloven § 169* når noe annet ikke fremgår av loven her.

24. I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 9-7 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Hvor slike skatteposisjoner som nevnt i annet punktum ikke er knyttet til et formuesobjekt eller virksomhet, skal hver skatteposisjon overtas av *arvingene* i samme utstrekning som de er *arvinger* i boet når de overtar ansvaret for avdødes gjeld.

§ 9-7 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Ved gave, herunder gavesalg og arveforskudd, av formuesgjenstand eller varebeholdning knyttet til givers virksomhet, gjelder § 5-2 ikke når gavemottakeren er arveberettiget etter lov om arv og dødsboskifte kapittel 2, 3 og 4, og vedkommende overtar hele eller deler av virksomheten.

§ 9-7 sjettede ledd første punktum skal lyde:

Ved overdragelse av formuesobjekter i næring mot delvis vederlag (gavesalg) til en som er arveberettiget etter lov om arv og dødsboskifte kapittel 2, 3 og 4 og vedkommende overtar hele eller deler av virksomheten, kan overdrager velge å unnlate inntektsoppgjør og i stedet la reglene i tredje ledd komme til anvendelse.

§ 9-13 første ledd første punktum skal lyde:

Gevinst ved realisasjon av alminnelig gårdsbruk eller skogbruk til personer som er arveberettiget etter lov om arv og dødsboskifte kapittel 2, 3 og 4, er fritatt for skatteplikt når vederlaget ikke overstiger tre fjerdedeler av antatt salgsverdi, og eieren har eid eiendommen i minst ti år når realisasjonen finner sted eller avtales.

§ 15-4 annet ledd sjettede punktum skal lyde:

Reglene om ektefeller i dette ledd gjelder tilsvarende for gjenlevende samboer som overtar boet uskiftet i medhold av lov om arv og dødsboskifte § 32.

25. I lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst skal § 7 annet ledd lyde:

Når et fartøy skal overtas ved arv etter reglene i *arveloven* kapittel 2,3 eller 4, skal den nye eieren gis tidsbegrenset ervervstillatelse i inntil fem år inntil aktivitetskravet i § 6 første ledd er oppfylt. Slik tidsbegrenset ervervstillatelse kan også gis ved overføring av fartøyet som ledd i generasjonsskifte til fordel for personer som kan få arverett etter *arveloven* kapittel 2. Gjenlevende ektefelle eller samboer i uskiftet bo, jf. *arveloven* kapittel 5 og 6, kan gis en tidsbegrenset ervervstillatelse så lenge uskifteboet består *dersom fartøyet inngår i formuen som overtas uskiftet*.

26. I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser skal § 7 a første ledd første punktum lyde:

Stiftelsesklagenemnda avgjør klager på enkeltvedtak fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av stiftelsesloven, dekningsloven, *arveloven* og samvirkelova, med mindre noe annet følger av særskilt lovbestemmelse.

27. I lov 6. juni 2003 nr. 38 om bustadbyggjelag skal § 12-2 første ledd lyde:

(1) Når tingretten behandler saker etter lova her, gjeld reglane i *arvelova § 169* når ikkje anna går fram av lova her.

28. I lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag skal § 13-2 første ledd lyde:

(1) Når tingretten behandler saker etter lova her, gjeld reglane i *arvelova § 169* når ikkje anna går fram av lova her.

29. I lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. (konsesjonsloven)

§ 5 tredje ledd skal lyde:

Første og andre ledd gjelder tilsvarende for samboere i ekteskapslignende forhold. Som samboere etter bestemmelsen her regnes samboere som fyller vilkårene i *arveloven § 2 tredje ledd*.

30. I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endringer:

§ 10-3 skal lyde:

§ 10-3 *Proklama i dødsbo*

Proklama som utstedes i dødsbo etter *arveloven §§ 100 til 103*, har ingen virkning for skatte- og avgiftskrav.

§ 10-32 annet ledd annet punktum skal lyde:

Ved avgjørelsen av om dette vilkår er oppfylt, skal man også regne med andeler og aksjer som er eid av overdragers ektefelle eller samboer og arvinger omfattet av *arveloven §§ 4 til 6*, når disse tidligere var eid av arvelateren eller giveren eller dennes ektefelle eller samboer.

§ 16-31 første ledd første punktum skal lyde:

Når boet skiftes privat, er *arvinger solidarisk ansvarlige* for arveavgiften.

31. I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister skal § 6-2 første ledd bokstav a lyde:

a) familiesaker, unntatt saker som bare *gjelder deling* av reisekostnader ved samvær,

32. I lov 29. juni 2007 nr. 81 om samvirkeforetak skal § 161 første ledd lyde:

(1) Når tingretten behandler saker etter lova her, gjeld reglane i *arvelova § 169* når ikkje anna går fram av lova her.

33. I lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål gjøres følgende endringer:

§ 41 paragrafoverskriften skal lyde:

§ 41 *Gaver, arveforskudd og uskifte*

§ 41 nytt tredje ledd skal lyde:

Vergen kan på vegne av personen under vergemål begjære uskifte (jf. arveloven §§ 14 og 32) eller kreve skifte av uskifteformuen (jf. arveloven §§ 28 og 39) bare med samtykke fra fylkesmannen.

§ 42 skal lyde:

§ 42 *Avkall på arv og avslag på gave*

Vergen skal ha fylkesmannens samtykke til å avslå en gave eller gi avkall på arv på vegne av den som er under vergemål, med mindre gaven eller arven må anses å ha en ubetydelig verdi.

34. I lov 4. juni 2010 nr. 21 om fornybar energiproduksjon til havs skal § 10-7 tredje ledd annet punktum lyde: Førseegnene i lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom *mv.* (konsesjonsloven) § 19 gjeld tilsvarende dersom fristen ikkje er overholden.

35. I lov 12. mai 2015 nr. 27 om forsvunne personar gjøres følgende endringer:

§ 15 første ledd annet punktum skal lyde:

Fristane i *arveloven tredje del* gjeld i desse tilfella frå det tidspunktet det tidlegast var mogeleg å få buet skifta.

§ 16 fjerde og femte punktum skal lyde:

Arvingane skal varslast ved innkalling etter reglane i *arvelova § 101 tredje ledd første punktum*. Om ingen melder seg som arving, gjeld *arvelova § 76* tilsvarende.

§ 19 nytt fjerde ledd skal lyde:

Arvelova § 70 første ledd gjeld tilsvarende.

36. I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 3-10 skal lyde:

§ 3-10 *Utlevering av opplysninger til avdødes ektefelle, samboer og arving*

Taushetsplikten etter § 3-1 er ikke til hinder for at opplysninger gis til avdødes ektefelle, samboer og arving, *jf. arveloven § 2 første og tredje ledd*, når vedkommende kan vise til et saklig behov for innsyn, *eller til den*

som har fullmakt som nevnt i arveloven § 92 første eller annet ledd. Når skifteformen er valgt, er det den eller de som representerer boet, jf. arveloven §§ 118 og 134, som har rett til innsyn.

§ 10-3 skal lyde:

§ 10-3 *Kontrollopplysninger ved skifte av dødsbo*

Utstedes det proklama ved skifte av dødsbo, plikter arving, tingrettsdommer, testamentsfullbyrder og andre som yter hjelp ved skifteoppgjøret, etter krav fra skattemyndighetene å gi opplysninger som er nødvendige for å avgjøre om boet skylder skatt.

37. I midlertidig lov 7. mai 2020 nr. 38 om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19 gjøres følgende endringer:

§ 36 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

For øvrig gjelder arveloven § 106 annet til femte ledd tilsvarende.

§ 60 skal lyde:

§ 60 *Følgene av at skyldneren dør under rekonstruksjonsforhandlingen*

Dersom skyldneren dør før kjennelse om konkursåpning er avsagt i henhold til § 58, eller før rekonstruksjonsforhandlingen anses for avsluttet, jf. § 59, skal rekonstruksjonsforhandlingen innstilles og skyldnerens bo behandles i samsvar med arveloven.

II

1. Loven trer i kraft straks. Ny § 99 a i arveloven trer likevel i kraft fra den tid Kongen bestemmer.
2. Er arvelateren død før ny § 99 a i arveloven trer i kraft, regnes fristen etter § 99 a første ledd første punktum fra tidspunktet for ikrafttredelsen av bestemmelsen, og ikke fra tidspunktet for arvelaterens død. Fristen for kommunens plikt til å varsle dødsboet etter § 99 a første ledd fjerde punktum regnes i så fall også fra tidspunktet for ikrafttredelsen av § 99 a, men likevel tidligst fra det tidspunktet kommunen eventuelt får kunnskap om at det inngår en landbrukseiendom i dødsboet.
3. Departementet kan gi overgangsregler.

Tone Wilhelmsen Trøen

president

